[1]In zijn column van afgelopen zaterdag vraagt Youp van ’t Hek zich af wat de Vegetarische Slager te zeggen heeft nu Lubach heeft onthuld dat het bedrijf in handen is van JBS, “de smerigste vleesverwerkersmaffioos ter wereld”. Als oprichter van het merk, kan ik niet doen alsof ik dit verzoek niet hoor.
Dat De Vegetarische Slager van JBS werd, stond in maart 2025 bij de aankondiging van de verkoop gewoon in de krant. Daar viel weinig meer aan te onthullen. De vraag daarachter blijft wel relevant. Sinds de verkoop van de Vegetarische Slager aan Unilever spreek ik mijn opvolger enkele keren per jaar, al ben ik er zakelijk niet meer bij betrokken. Mijn hoofd mag op de verpakking blijven zolang ze mijns inziens een positieve bijdrage leveren aan het bevrijden van dieren uit de voedselproductieketen. Het uitgesproken item van Lubach over JBS, Vivera en de De Vegetarische Slager is ongetwijfeld goed bedoeld, maar werkt schadelijk voor die missie.

De suggestie wordt gewekt dat de winst in handen komt van de grootste dierenslachter ter wereld. Van winst is in deze bedrijfstak echter nog geen sprake. Kijk naar de grootste nog zelfstandige plantaardige bedrijven: zowel Oatly als Beyond Meat noteren al meer dan een decennium verliezen van tientallen miljoenen per jaar. De beurswaarde van deze ondernemingen is, zacht uitgedrukt, gecrasht. De financiële waarde is nog slechts een paar procent van de piek van ruim vijf jaar geleden; het moment waarop JBS Vivera kocht. Het Financieele Dagblad kopte vorige week een verlies van 8 miljoen euro voor Vivera. Dit is vijf jaar na de overname door JBS. Lubachs veronderstelling dat de maffiosi de business na een paar verlieslatende jaren van de hand zullen doen, wordt hiermee gelogenstraft. Winst uit de dode dieren business wordt daar gebruikt om het nieuwe plantaardige vleesch te ontwikkelen.

Van De Vegetarische Slager weet ik dat Unilever tientallen miljoenen heeft geïnvesteerd (of je zou ook kunnen zeggen: verloren) in de ontwikkeling van deze business. Met de verkoop aan JBS is dat zeker niet goedgemaakt. Ook na de verkoop bleef Unilever per saldo met een fors verlies achter. De investering van Unilever hadden we als zelfstandig bedrijf nooit kunnen realiseren. Het resultaat is geweldig: bijna alle producten zijn 100% plantaardig geworden, de omzet is verzesvoudigd, het zoutgehalte gehalveerd en de producten staan internationaal op de kaart bij Burger King.

De vergelijking die Lubach maakt met de tabaksindustrie gaat mank. De vergelijking met de auto-industrie lijkt me beter. Hadden we na het sjoemeldieselschandaal van het keurige Duitse Volkswagenconcern (absoluut geen maffiapraktijk natuurlijk….) beter kunnen besluiten om ook maar geen elektrische Volkswagens meer te kopen?

Ik maak me geen enkele illusie over de morele intenties van JBS. Wat ik tot nu toe hoor van mijn opvolgers bij De Vegetarische Slager, is dat ze door kunnen groeien en gebruikmaken van het wereldwijde netwerk van JBS. Dit biedt enorme kansen. Ik kan me goed voorstellen dat het JBS geen bal interesseert hoe ze hun geld verdienen. De reactie van een productontwikkelaar bij een vleesbedrijf waarmee we ooit samenwerkten was: “Prima, als ik het zelf maar niet hoef te eten.” Uiteindelijk kwamen we toch samen tot een goed product, waar hijzelf ook verrast over was. Je kunt de dominee uithangen en preken. Maar je kunt ook het resultaat, het product, voor zich laten spreken.

Revolutie gaat niet zonder tegenslag. Als je uitzoomt van een enkel product naar de brede beweging, zie je ontwikkeling, investering en verandering. Dat gaat niet in een rechte lijn, maar het gaat wel ergens naartoe.

We moeten zorgen dat deze business, die van de wereld een veel mooiere plek kan maken, zo snel mogelijk winstgevend wordt. Het zal mij werkelijk een zorg zijn als dat gepaard gaat met financiële

---

1

winst voor JBS. Dan kunnen zij hun oude dierenvleesbusiness afbouwen en de nieuwe plantenvleesbusiness laten groeien. Met dezelfde enorme hoeveelheid Braziliaanse soja die ze nu aan het slachtvee moeten voeren, kunnen ze vijf keer zoveel van het nieuwe, plantaardige vlees produceren. Land dat nu gebruikt wordt voor veevoer, kunnen we teruggeven aan de natuur en regenwoud.

Ik wil waakzaam zijn voor de self-fulfilling prophecy. Als we nu massaal de producten van De Vegetarische Slager en Vivera gaan boycotten, krijgt Lubach gelijk en zal JBS deze bedrijven over enkele jaren van de hand doen. Daar zijn de dieren en de planeet dan niets mee opgeschoten. Veel andere zelfstandige plantaardige merken zijn al uit het schap verdwenen want redden het simpelweg niet. Het helpt niet om de overblijvers kapot te maken. Onze boosheid kunnen we beter richten op het onrecht dat de oude vleesindustrie overeind houdt, zoals de zware subsidies op de productie van dierlijk voedsel.

Jaap Korteweg
Oprichter van De Vegetarische Slager